



**СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди
Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы**

Совет Тываның 44 чылы

АКЫ-ДУҢМА НАЙЫРАЛДЫҢ БҮЛЕЗИНГЕ

Ош боз тартыч-аа лертен
дөрт чыккан. Аллардын
чүрө түрттү, аякка салып
тыгмалар боттарынын энеси
сугунасы издерин, уугу
Соң чонуну чыгыш өбүд-
ендеси катчы дээ күзлөн
ССРЭнин Дээди Советинин
Президиуму 1944 жылдын
октябры 11-де чугалажын көр-
төп, Ытыгалам бз хуу ты-
галарын бзз бир уугу
Ир-Орда бззун артын кал-
дырып, чонун октябры
13-те, тава чонуну дилээ
хандыртып, Совет дилээ
хандыртып, Совет дилээ
хандыртып Республиканы
издерин, составына кырк,
РСФСР-нин составына авто-
номуну областы кыдыр ба-
ктаган.

быжыг дон наая-даа турбас.
Каныг-даа аймыл-халар
таалдан келсе, дымыг халдар
так туттунчуса, зарт сөөк-
те чамырылбас мези дымы-
мас. Чогу-на кыдыг шыд-
гадыны совет кыялдер эр-
тин шыдаан: туртун кыры-
га дигелди келсе фашизм-
ны кара ергун узуткаан,
дайып халааныны урукта-
рып чок кылырынга баала-
найралдыг чештигемс бы-
жыг доңу дузалаан.

Бийдг аялмыг чийкээр
терин хөй-бүл адал болго.
Тыва Автономит Совет Со-
циалистг Республикалг
социал-экономиктг хөгжүл-
дэлг дэш партия, чалактын
кичигээр улам улгатлак.
Республикада ашг-чөм бдүр-
үр тулар улзг заводтар,
фабрикалар чок. Ычлазла-
даа далган, чигир, макарон
түгүлг болгаш өскө-даа
чүдүлгир, шогза, чимисти
кайым-бүлг сөөртү өскө-
түрүр. Оларын биске өскө-
түрүрүнчг бтү-униг чөмө-
даа улзг болза, күрүсө
жөзг хөзөүр. Ол мынша акы-
дукма республикаларынч
төзөүлери Кымыл болгаш
өскө-даа чөргөсө тудугларын
хуусаадан эртг дужаал бер-
гилүүсир билгир бис. Олар
ук дузаын ам-даа уламчы-
лап туларар. Эвилел уjur-
дузалыг бдүдүрүлгөлирвис-
ке база чоргаларынын чо-
руур бис. «Тыва даг-дүгү»,
«Тыва хобалт» комбинат-
тар, «Кая-Хөм» хөмүрдаш
раарези экономикагтг бу-
рунгаар депизациястын кол
улдөснин болуп, оларын ту-
дарынта база-ла акы-дукма
чокуустууг дузаын негет-
тинген.

Моон мурнунда көшкүн амыдыралдыг, кыш болурга даглар аразы сайырлар иш-

тыягы жылык тартып, каш
малын жыштан менди ажа-
рып алып дээш, сок өлсө-
гө чурттап чораян. Тыяга
чурттуу Совет эрге-чагырга
үзүндө чедип алгач че-
дишкенин анысказы-би-
де айтырга мындгы: үстө-
пүр бүдүрүлгөзүниң ке-
чээли 76, хөмүр-даш тыя-
гы 156, электр-энергия бү-
дүрүлгөз 152, туугуы 51,
дилит материаллары 43 ка-
зып өскөн. Шак ындгы я-
зылыг чижиктери үстөп-
нүк өске-да адырлардан
кирпир болур. Найысылма
Кызылда бүдүрүлгөзөр,
чоокта чаа туттуган ба-
жыңары, театр, школалар,
чурттагы бажыңары, тут-
тууш туур туугуу заводу
болуш таваан сала берген
чаа көвүртү дээш өске-даа
черлер экономиктиг жөжү-
дөсик көсүк чижиктери. Үш
чыл бурунтаар СОКП ТН
ың болгаш СССР-ини Ми-
нистрлер Көвүлөзиниң «Ты-
ва АССР-ини экономиктиг
болгаш социал жөжүдөзүн
улам ыңай дүргөдөзүл тө-
мөчөгөр дугаында» доктаалы
хүлөп адынын болгаш 12
область, край а р н ы
төөлөдөр чурттага болгаш
социал-культура ачкы-
шадириниң тудугуларын ша-
мыкын тузуп туур болгай.
Чүгө хоорайлар авес, Ты-
ваың көдө сууларында со-
циал өскөгөндөргөр хүп бүр-
дө улам көвүлөп одуар. Чүгө
район төнтөриде авес,
сууларда базал ачкы-дү
чөдириниң черери ачылган,
чоюнүп ачылган, дышты-
яныңга таарымчалыг байдал-
дарын тургузар дөш чамдык
черлерде азын дөшүпгө хөм-
чөгөри ач чорудуп туур
болу берген. Көдө сууларда
чаа телевизидиңг школа-
зын, культура бажыңлары,
исил-саттар чылдын на не-

межик чек чыдар. Ыркан-ууак
черде турар суураар-бие на-
пысдаа аразында транспорт
тарыхлаамы экжикп оуарур,
ер болжар төөтердене эмгеле-
дерден чүтпе ачкы калпарла-
рында андириилганы эчиккеде-
риден ачылды, аарыг уууст-
амыраарыга таарымчалыг ба-
дадары тургузарыны тем-
теггери аадимны турар.

Челишкынч хөй, Ылчаз-
даа оуулай, ажил-чидыг
эссес чачылмыстыа ам-даа
уштумайгы турарынычы ыт-
тавын баар арга чок. Чаа,
чараш бажык-багыты тууар
алдыр-бис. Оо ажилламы
кнүгүс четпес таварылгалар
тургуштуруп, ону өдө кыды-
рынга хөй чарылгалдары
үлдүрүп турар. Чизжэ, Са-
магадданын ортукм шлола-
ам ажилдаа-да үр болбайт
одалаг системасы допуу кал-
ган. Сут-Халде чаа школа
баа өөөрдөлгөн ууштычлар
арга чок болуп, кымчын со-
гуучу сентегае кылып жуу-
га таварылмак. О.Шынага
чаа Култура бажынын ту-
дуп, ында спорт заа болган
еске-даа оыл-тогалаа эрттиер
черлер бар. Ук култура
одаа ажилдаа кырген сөө-
дүлө, оон эжиктери кыжын
айгагар туурп, кыш, дашты
көрүш чок апарган. Кыска
баа бир чак суурларын, би-
рааи уу черде чаа төлө-
дөлий школары бар. Кыш
көмгөргө ында чыгып темпе-
ратураы аргакжы нуууулап, ха-
рындаа допарынын кырылаа
келгилээр. Ол ышкан район
бүртүмүс аадычлар бажык-
чыны бар. Ылчазда-да олар-
нын ажиллаам тергини ба-
гай. Халдагайтчыны аадыч-
лар бажыны кыжын соок,
саптарын бөлдери ажилда-
лаа. Ол-ла суурла чупар-
бажынын ажилы багай, ха-
рындаа зиралг дөш ону
ууларын, зиралгын аадыч

чылар үргүлүчү комунал турар-
дар. Бизди инаным айка-
лалары эес чоруктар да,
агмаа-культура хөгжүлдөсү
буржуааралдыры шапта-
рааларыга таарып тур-
байн кайтар.

Кедр айкал-агы Тынаы
экономикамын кол адыры
Мында чөтөстөрүн, чөдү
нылаан чүдөстөрүн алаар
болуусуна, аки чүдөстөрүн
деминин аки баяз болор. Мала-
дын алу-чорак чорук азы-
жөкөн турар. Оон кол-ла
чыдагыны — мадын тем
бааызын тургузуу ап шыда-
май турарыныс. Бо чылын
ма чөмөнүн бетелетки баяз
күдүн деңделде жөкөр. Өг-
бөдө аредда керөөстөрүн
дугайыма хөй-ла чугааны
чорукту турар-ла болуусу-
на, айкал-агы деңделетки
башкарынын бо арталары
өртөй-жөкөн болуп арты-
мын. Айкал-хөкөтк аас
башкары эес, боттук турар
башкарыны аду күдүстү-
үшүшүнүн негедөмөнүн
душтукун адыры бететтенип
көлдөд-дир.

Бастың республикамыс хөй
националды кижилерин
чүтү. Чогуу-на ыдыг жерде
деде байырл улам быжыг.
Айкал-ипте чөтөстөрүн де-
мин амыл эртерине оруктар
чык, беде болор. Мындыг
чижестерин эде тургусту-
ушүшүшүнүн практиказы бо-
ду-ла чугаалан турар. Пар-
тияныц XXVII съездинин
болгөт XIX Бүгү-аылде
конференциямыс шийтир-
лерин амылдарда боттанды-
рымыска найыралдыг быжы-
гы доку орук баштакчымы.
чыртык болор чорук. Ыла-
чаатт бугу Тынаын дүш
башкары эртерине дүш
чылым-на башкарыдымыс
кылдыр чачылчаны. Монге
Найырдыг, уямыс кат-
тыштарымыстың чагай

УКРАИНАДАН
ЧАГАА

Кызын Кызыл тукут шер-
гир округуну музсийн тур-
гузун турар мен. Ада-чуртун
дабынын узине тыва эки
турчылар украин хоорай,
гууларыны эжелектерден
хостаарыга боттарынын
узуун кирип келгенин бистер
чымылы бие сактып чоруту-
рус. Ычангаин олар дуга-
йында материалдарын хей
чылдарда дилеп келдим.

Тыма чоң дайми үзүндө Киев хоорайың чоңуга бөлсөк-селекти 1944 чыда чорутканын кымда угтаан. Ол чыдаңд марта 30 му баш бода малды экелгененин дугайында архив материалларында бар-дыр. Ытларга олары кынар сүрүп чедирген бидишмес. Чоғум Кымадан Абакана чедир малды сүргөн, демир-орукка чүдүргөн. Ук посидиерия чағоңарына хостаттырган хоорай болған областың сууларына бөлүсө деп бижик каан болған. ТАР чааа Украин ССР-иң дууругузгына тедермапы баада салган, Чоғум ол селекти чедир черинге чедир эркерөжөн анык кижилер экелгенниң дугайында бижик-медер бар-дыр. Чоғум кымлар дээрин айтыпкан. Ытларга ол кижилер дугайың бидир уузус селерин «Шыт» бидир дамчытыр бижиривипилеп окур мен.

Юрий ПУЗИЕНКО.

Юрий ПУЗИЕНКО.

Киев хоорай.

ЧУГААЛАЖЫШКЫННАР

Октябрь 10-да Кремльте совет-аустри чугалажыкчынылар эгелээ. Ийн таалай харыл-мааларын жогжурундун болган делегерин чугула айтырыгыларын, оон иштинеде Европа херектеринге хамаарышкан айтырыгдарын чугалажык көргөн. Чугалажыкчынылар бот-боттерин балчирнын болган чаагай сесткинд байдалынга эрткен.

Чугалажыкчыларны уламчылаар.

дес Кремзге Ф. Вранскийге болгаш оон кадайыгга тураскааткан дүштүкка шайлагга кылган.

Совет талаан эштер Н. И. Рыжков кадайыг-биле, Ю. Д. Маслюков, Н. В. Талыш, алынгын еске-даа кижилири чораван.

Найырардыг байдалга эрткен дүштүкка шайлагга үзүндө Н. И. Рыжков болгаш Ф. Вранский чүве чутуу-лааннар, ону адыш чаксаан.

Совет чазактыя өмүнээзин.

(C3TA).



жып алат. Гектар бүрүзүңгеле 200 грамм урезин «чытысы» дээш ону эзелинбиле хошуу тартып турганы ол чүве-дир ийин.

Амарант аажок чемишкыр шынарлыг унут. Оон бир чемигериле едичиңазымда кукурузага бодларга беш катап хей хайлымчал протеин бар. Амарантыңың бүрүзүлүңүң массааа кукурузадаа барык ийи катап хей.

Оз култууралы ажал алганын азын ээс эе куенинши-кениери уйдурт. Оо ур-унилериз ширбиш ыткан баптарын каянд-даа маши-на-биле келип шывадаан, олары хол-биле кекеш, кур-тактан соода бастыры алган. Оз култууранын чгале урениеринден му-мун рубль ары орулга алдылар. Уиштун ууну кезери бол-ган урмектарын салос ком-байн-биле оруткан. Гектар бупуздун-ле 206 центнер хой белектуг поган массаны ажал алган.

Келип чыгып ол ажыла-
тып бу культурам 50 гени-
тарга тарып. Чаа культура-
ны областни өскө-дө ажы-
лаштылап база тарып.

◆ **ОРДЖОНИКИДЗЕ.** Соңг
Оставада бир-дө дугаар ре-
спубликанын уруглар бакы-
чында ажиттылган чурук
галереясы өзүп ораар салга-
лаң эстетиктиг кичиндиле-
янини төвү болу бээр. Ону
республиканын Чурукчулар
өзлөсүнени болгаш Улуу
өөрөлдөгө министрствозунун
инициативасын өзугаар ту-
гускан. Дагдыг чөринч бийик
настериерини болгаш даш
чөмүктүүлөрүнүн чак агыж
ажылап келип киле релген.

◆ **АХАНГЕЛЬСЬК.** Ак да-
лайда бу хоорай-порта джа-
тын чадым болган хуниер
өзгөлдү. Москвадан, Ленин-
граддан, Аста-Атадан, Таш-
кентден, Талдыдан, Виль-
нюстен, өскө-дө хоорайлар-
дан музиканттарл мында ке-
лген.

◆ АШКАБАД. Интернационал даянчын Р. Исмаилов тур. Ада-чуртун Улут дайыштын наамалын И. Якушев тур. база коорыйнын Гаулан дээр уугу чуртталга районунда кижилерин баймычарында телефон ажылап аргезин. Ону «Молния» дээр чаз кооперативтин спецалистери кылын турары ол.

— Коорыйин телефон станциязынын подстанциясында телефон кабелни чуртталга баймычарыга кожары бистин сорулгасы бооп турар-деп, кооперативтин ларгазы Г. Матиян чутга-лаан. — Оң соонда телефон аппаратарын чутга кожары артар. Ашхабадын теле-фон туугу аргезин бо ажыларын кымырынга кижун быларалын турар, а биксе ол кижыкт: чуте дйзе, бис кижилерин болдаш техниканын бир объектиден ескелине чурган чорудун шыдар арга-

РАБАХТА
ДАЛ

СТЕПАНАКЕРТ. (СЭТА-ның
р. С. Сахно, А. Казаченко)
Түркияны аймадыралы
рустудун турар. Хей-ни-
ний транспорт аймады
рлар, магазинер, аймады
айды ачы-дуа чедир
дуругелери аягыттың
н-ажычы ачыл-торудул-
ны катал эгедээниң
мкестери кайда-да коку-
к: тулк сөөктөк машина-
р маңаажыл, тууду тлад-
ды сууга крапшар
смыал эгедээ. СЭТА-ның
рессондентилери элөө
коллективтир аңчы-
лар язалары тораан.
Корейниң 35-кү карталы
мурталга аймадыралы бол-
со социал-культура объек-
терин туудун турар район.
дула Азербайжан ССР-ның
министерствонун
куку трезиниң коллектив
мыдан турар.

[illegible][illegible]

жана. Демократтар аялында
көп. Магистранттың аялы
жүрүп турар.

Степанакертия бөгүтү
миле хуянуу демдасида
жүрүп. Хоорайын боду-чу
уру-биле аялыда-рагто
жүрүп байдалар бар. Кижилер
көп элдеге аялы-
дан доо-костур 11-ден эге-
п. Командан шыгы кызы-
мын шияттырды. Ол ам-
да 24 шактан 5 шактан
жүрүп турар.

Ыччалы-даа байдалын
дуу-биле экижизинде дуу-
муну чаалаары амдында
те. Бүтүрүлгелерин, албай
олеринин болган туудулар-
ын чамдыын ам-даа аялы-
н эгелеген, аяк кылбайн
жүрүп молдоткон ам-даа

(C3TA)

ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯЛАРЫ

• Партия организацияларының болгаш комитеттериниң ролун база харыысалгазын бедидер •

Республиканың партия эге организацияларында, партокм-
нарда өтөт-сөзгүдөйлү хуралдар коздуучуна доостун туу-
рар. Партиянын XXVII съездинин, ЦКП-ниц XXIX Бүт-
кыл конференциянын эде түрүстүнушкүн чоруда-
газын, ниятледин демократиялаагызын узам ханымдыр,
калпытар, экономистин үндөзін реформаны дүргөдөй
татазы-биле шигитирдерин партия организациялары амы-
дырагай калчаар боттандыры туурын коммунистер өтөт-
сөзгүдөйлү хуралдарга партияны принципнаадыр бау-
биле ханы аналает көргөн. Хуралдарын киржикчилери
кул кичөөнөй эде түрүстүнушкүндү, демократиялың,
ажык-чарлыг чоруктуң хөсөөдө чөдир шигитирлеткөөжө
айтыржыражы, ажагдыттымайын туурак кулаарыражыг
угадыраш, ону күсөөдөй чүүү кыларыңч татазы-биле
сапалдарың, сүмөдөриң кирген.

Партия организацияларының өткөзгөнүдөгү кампаниялы бир чүгүдө үс-дәдәдиге кирген. Районнардың партия конференциялары эгелген. Партияның Тожу район конференциясы бир дугарында болуп эрген. Ам удааса Эркин, Тес-Хем, Мөңгүн-Тайга районга партия конференциялары болуп эрген. Оон артка районнардың партия конференциялары бо айлык тенчүдө доостур. Кызыл хоорайын партия конференциясы ноябрда болуп.

Партия организацисларына өткөзгөн болгаш соңгуулардын организалыгы болгаш политистик бетке деңизге эрттирген «Партия организацисларына өткөзгөн болгаш соңгуулар дугайында» СЭКП Төп Комитетинин доктаалында айткан. Өткөзгөн-соңгууларды кампаана де туругусту-мушундуу хамышлар, политистик естеменин реформалары боттандыр, нитилгедин болгаш партиянын амды-ратын улам ийди демократизация талас-биле партиянын XIX Бүгү-эвилге конференциянын шиптирлерин күүсидирген чугула үе-чада болу. Оон ийди партияны амдырадын деңгичи норма-хактерин улам ийди быжыл-лаар, сайырангайжылдар, хөксүдөр, партиянын XXV съездинин, СЭКП-инн XIX Бүгү-эвилге конференциянын шиптирлерин партия комитеттери калчуар боттандыру турарин, организакчы болган идея-кизиңизделик ажылдык быдалын халы база бүгү талалды аналатор, партия организациаларынын болгаш оларын соңгууларын

органынын ажыл-чорудугазынын стилин база ары методтарын шүгүмчүлөкчү өзү-бизе принципнаадыг уяса көөр.

Партия конференциямыз бүүрү «Партия организацияларыга өтөстөр болгаш согулдаар дугайында» СЭКП Т. Комитетинин доктаалына дүүштүр ажыл-херекчи, ажыл-чактык чок, четиңгетерге эиткен чок, чаартылга чорудулган чыгыштын чок болуулар, чаа оруктарын болгаш арыларын тилеи тынчтык эстер шыңгыч партиянык принципнаадыг байдалга эртер алаар. Ындыг болгонда СЭКП Кызыл оорукму, райкомнар конференциялар идея-политистиге болгаш организациялар бектик дегенге, делегаттарын иденекте киржиалези-биз эртен эди бесте белеткеди бүгү талаадыг хыялчамчык чорудар хүздөгелиг.

СЭКП-нин 2-х VII съездинин шийтхээрэрэя хүгүед дэш партия комитеттеринг огтотуу үедэ кылын чорук ажал ажаллаа. Дээрх партия конференци дээрх ажал көөр. Бирги зөлгөдө одо тургустунушукуну, демократия, ажил-чарамж чорукту калбартар, ханылмдар биле партия ажлынннг этгалин, арга-методтарын чаргыт сайжаргайжмдар болгаш сошлал-экономиктиг хөгжүдөө дүрдүсир дэш калдыг ажалдар кыдышмалын тодоргы айтыр. Бо таалам-биле партия комитети бүрүдүе күн турар чүдөөр бар. Ылангыча экономиктиг реформын ажил, айтыр туралга түдүдүчү программаларын боттандырына, сошлал-экономиктиг дүрдүсир кыдышмалына партия шийтхээрэрэя партия комитеттеринг чаргыт реформаласты, идеологугу, интеллигент-кискиндэлдиге ажалдыг байдалын тодоргы айтыр. СЭКП Мөнгүн-Тайга райком (бирги секретары В. Д. Хемер-оол) партия ажлынннг этгалин, методтарын сайжаргайжмдар, районун сошлал-экономиктиг хөгжүдөөн дүрдүсиринг хэрсенте партияны улаурузаны ажлжидер тодоргыг хемчегелерэ алгандыг сөөлүгү үедэ айтыр-чым программаларын айтырын шийтхээрэрэя дээрлөө чалдым чаа чүдөөр кыдышган.

Конференцияларга мактапышыкын, сеткил оожурган чорук чокка, ажылды шүгүмчүлөкчи ёзу-биле ханызы-биле анализлээр, четтестерин дидим илередир, оон чылдагааларын толарадыр, ову экин экинге алыр, алыр-тотур.

ажмыл оожум эде тургузуп турар, ээ-харымсалга чок, шүшпөң, арагалаар, чүрүм үрөр удуругчуларың, коммунисттерин адын адаар, партияңың XIX Бүгү-нүлөт конференцияның резолюцияларын боттандырыңчың таалам биле хемчегасерин ажмадан кытыр жукурат. Партия эе организациаларынта эркен өлкөт-соңгуадалыг хуралдарга санаа берген коммунистер СЭКП Кызыл хооромко, районнар ажылын ам-ада оожум эде тургузуп, партия эе организациаларыңың, коммунистериңиң ролюн, харымсалгың бекиттериче, хүлөз алган шийтирлериниң, коммунистериниң шүтүмчүлөдиг саналарыңың күүсөдөзиче шооузт кичкөөң салбайн турарын айткан. Партия эе организациаларыңиң дайыңы арга-шишкөөң, коммунистериниң авангарды ролюн бекиттериниң, аыл-чөм, чурттага түдүүрүн, амдылар хандыргалыңың, социал айтыргалары шийтирлериниң, мадмч баш санын өстүрериниң, уксаалын экижидериниң, продукттуун бекиттериниң, тараа болган мад чөм култураларыңың талай дүкүдүн өстүрериниң, күл-ажымдыг егылга-чүрүмүң, көрүм-чүрүмүң биле ажалдарың, арагалаашынта ууэр демсесиди күштөдөзүрүн дугайында чууга Кызылдың болган районшарыңтың дыка айл партия эе организациаларыңың хуралдарыңта аыл уаа болуу-ада тураа экижалдар, буруңуулар кекс, башманар кымдымааң. Ылыг оолганда ону конференцияларга ханы сайгарын чуугаларың, ажымды экижидер-биле чүпү кылырыңың тудугай хемчегтерин ажмадан кытыр, ону боттандыр дөң партияңиң организастыг, идеология ажымды күштөдөзүр чүгуа болуп ту-

Партия комитеттеринин кезигүүнүрүн, секретарьларын, ревизия комиссияларын кезигүүнүрүн соңугураа, кандидатураларын калбаа-биле чууалажырын, чакыт бадылаа-рын, бадылаанын бөлүктөөнүрүнө маңдаат көрдүгүндөн хай кандидатуралар көпүр арга бээрн хандырар, арга да түрүгүчүмүз дээт адеменкай демисаачларын, партияй принципчаларын, ителестик, чоп-биле айкаа-рын, бийик коммунисттерн демисаач, Чогуураа XXVIX XXVIX съездинде, партиянык XIX Бүгү-үмүс конференциянын шиктирлерин адедикшичкы боттандыраы



АНЧЫЛАР СЛЁДУНДАН ИЛЕРЭЭНИ

ХАНОЙ. Вьетнам наймсы-
ддын демж-орук вокша-
дда келген кижилер үүжү-
ббес. Вокзалдын дөңсөөсү-
нө болгон оон чогуудан
жыгасарларга өөрү үдөй
жүткүп келген кижилер,
аа агаарлап, селгүстөз-
дө кижилер эңдерин болур,
орук суксуз азы сагарта-
тылаан кижилер хөй,
жетимдиз эң чырак — Ханой
Хоминин арайын «Тхон-
г» — «Нангс» эр деп
адил чорур апаргала
а э хөй кижилер чыг-
а. Вокзалдын администра-
ция оз пөдөйдөз келген
кижилерге чыг-дуз чөдрө-
түү кижилерге чөшшө-
тү чүдө-дүр. Бичалда-лаа
сажарларын болтам
адаларым хайлаа
а бугуар алыга кеткы
аа, вулудизиле чүрүм
ор кемияг херек үдүгөндүр
кижилер озче сынпыр апар-

(СЭТА).

